

روزشمار جنگ

جمعه

۵ شهریور ۱۳۶۱

۷ ذی‌قعدة ۱۴۰۲

۲۷ اوت ۱۹۸۲

۷۱

هم‌زمان با برگزاری مراسم نماز جمعه در شهرهای مختلف ایران، هواپیماهای عراقی به حریم هوایی شهرهای تهران، قم، آبادان، اهواز، خرم‌آباد و ایلام تجاوز کردند و در برخی شهرها از جمله تهران دیوار صوتی را شکستند.^(۱) ستاد کل فرماندهی ارتش عراق در بیانیۀ نظامی شماره ۸۲۳ خود با اشاره به نفوذ یک فروند هواپیمای جنگی این کشور به آسمان تهران و قم، اعلام کرد: این اقدام ما ثابت کرد که نیروی هوایی عراق قادر است به هر نقطه در داخل ایران نفوذ کند.^(۲)

اقدام عراق در تجاوز هوایی به شهر تهران مورد توجه رسانه‌های خبری قرار گرفت و رادیو امریکا، رادیو لندن و خبرگزاری‌های آسوشیتدپرس و فرانسه از جمله رسانه‌هایی بودند که درباره این واقعه مطالبی را منتشر کردند. رادیو امریکا اعلام کرد: «بنا به گزارش‌های رسیده از ایران، یک هواپیمای جنگنده عراقی ظهر امروز به وقت محلی هنگام برگزاری آیین نماز جمعه در دانشگاه تهران، بر فراز پایتخت ایران پرواز کرد و دیوار صوتی را شکست.» بنابر همین گزارش، شلیک دفاع ضد‌هوایی و در پی آن تعقیب یک هواپیمای جنگنده ایران، هواپیمای عراقی را مجبور به ترک حریم هوایی تهران و سپس ایران کرد.^(۳) رادیو لندن نیز در این باره گزارش داد: «هواپیماهای عراقی بر فراز چندین نقطه ایران پرواز کردند. عراق این عمل را نمایش قدرت نظامی خود توصیف کرده است. اعلامیۀ

* آقای هاشمی رفسنجانی در کتاب خاطرات خود در این باره می‌نویسد: «در حین خواندن خطبه‌های جمعه صدای مهیبی بلند شد و توپ‌های ضد‌هوایی تهران مشغول غرش و شلیک شدند. خطبه را ادامه دادم و مردم خم به ابرو نیاوردند. از بیت امام و دفتر رئیس‌جمهور اطلاع دادم که زودتر نماز را تمام کنم، ولی تقریباً به‌طور عادی تمام کردیم. بعد گفتند هواپیمای میگ ۲۵ عراق در ارتفاعات بالا دیده شده و تحت تعقیب قرار گرفته، در حین فرار دیوار صوتی را شکسته که به‌صورت انفجار شنیده شده است.»

[پس از بحران، کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی - ۱۳۶۱، به اهتمام فاطمه هاشمی، دفتر نشر معارف انقلاب، تهران: چاپ سوم ۱۳۸۶، ص ۱۶۵.]

منتشره در بغداد، حاکی از آن است که هواپیماهای عراقی بر فراز تهران و قم پرواز کردند تا ثابت سازند قادرند به هر هدفی در داخل خاک ایران برسند.»^(۴)

خبرگزاری آسوشیتدپرس از نیکوزیا (قبرس)، ضمن تأیید تجاوز هواپیماهای عراق، اعلام کرد که این هواپیماها بر فراز شهرهای مرزی غرب ایران پروازهای شناسایی انجام داده‌اند، اما این مناطق را بمباران نکرده‌اند.^(۵)

خبرگزاری فرانسه نیز بازتاب تجاوز هواپیمای عراقی به تهران را چنین منعکس کرد: بیش از یک ماه بود که در تهران صدای آژیر خطر حمله هوایی به گوش نخورده بود؛ اما امروز برای اولین بار در این مدت، آژیر خطر حمله هوایی در تهران به صدا درآمد. تا کنون هیچ اطلاعی دایر بر بمباران نقطه‌ای در تهران به دست نیامده است. به گزارش منابع خبری هنگام ورود هواپیمای عراقی به فضای تهران، مراسم نماز جمعه پایتخت که در فضای آزاد دانشگاه تهران برگزار می‌شود، قطع نشد و حجت‌الاسلام هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس و خطیب نماز جمعه که هنگام پخش آژیر خطر حمله هوایی، خطبه‌های نماز جمعه را قرائت می‌کرد، به سخنان خود ادامه داد.^(۶)

۷۲

با وجود آسیب‌های وارد شده به قسمتی از سیستم صدور نفت در جزیره خارک، صدور نفت خام از خارک همچنان ادامه دارد. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران، امروز بارگیری یک نفت‌کش لیبریایی ۲۱۸ هزار تنی (به نام الپیدا) از این جزیره گزارش شده است. قبل از این کشتی، روز پنج‌شنبه (۱۳۶۱/۶/۴) نفت‌کش ۳۵۷ هزار تنی سوئدی، پس از بارگیری خارک را ترک کرده است.^(۷)

نفت‌کش لیبریایی الپیدا در حال بارگیری در جزیره خارک

دربارهٔ تدابیر جدید ایران برای انتقال نفت از جزیرهٔ خارک به مناطق امن‌تر برای صدور به بازارهای بین‌المللی، روزنامهٔ تایمز مالی چاپ لندن نوشت: به گفتهٔ دلان نفتی، کمپانی حمل‌ونقل ملی ایران تانکرهای ۱۴۲ هزار و ۱۰۳ هزار تنی "گال" و شیرواٹر را که متعلق به کمپانی ثبت‌شده در سوئیس موسوم به "اینتر کست" می‌باشد، کرایه کرده و در نظر دارد از این تانکرها برای حمل نفت خام از جزیرهٔ خارک به ترمینال جزیرهٔ سیری استفاده کند.^(۸)

۷۳

طبق اطلاعاتی ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، در گلوله‌باران امروز شهر آبادان که با سلاح‌های سنگین و دو ربرد ارتش عراق انجام شد، ۹ تن مجروح و یک تن شهید شدند. همچنین یک مغازه و ۲ منزل مسکونی تخریب شد و ۳ واحد مسکونی دیگر آتش گرفت. بر اساس این اطلاعات، نیروهای ژاندارمری یک هلی‌کوپتر عراق را در نقطهٔ مرزی موسیان هدف آتش خود گرفتند و منهدم کردند که بر اثر آن، سرنشینان این هلی‌کوپتر کشته شدند.^(۹)

۷۴

امروز ۲۰۶ تریلر حامل مهمات در سه نوبت از بندر "شعبیه" کویت به‌سوی عراق حرکت کردند. همچنین ۴۶ خودرو حامل وسایل و تجهیزات نظامی، از کشور اردن و از طریق فلوچه - الوار به پادگان "التاجی" عراق وارد شدند.^(۱۰)

خبرگزاری جمهوری اسلامی نیز امروز دربارهٔ ارسال انواع کمک‌های لجستیکی و رزمی دولت کویت به عراق، گزارش داد: «طی دو شبانه‌روز گذشته، بیشتر کامیون‌های حمل مواد به عراق را تانکرهای بنزین تشکیل می‌دهند.» خبرنگار این خبرگزاری که شخصاً بیش از یک‌صد تانکر را مشاهده کرده است، در ادامهٔ گزارش خود آورده است: «در تاریخ‌های ۲۵، ۲۶ و ۲۷ مرداد، بعد از نیمه‌شب، تعداد زیادی کامیون‌های مختلف نظامی در بندر "شوخی" بارگیری و به‌سوی عراق روانه شدند. همچنین تعدادی کامیون نفربر همراه با توپ‌های ۱۵۵ و ۱۶۵ میلی‌متری دورزن و ۲۵ کامیون مخصوص حمل مهمات توپخانه و هفتاد کامیون از انواع مختلف، درحالی‌که پلیس کویت آنها را اسکورت می‌کرد، مشاهده شدند.» یادآوری می‌شود این تجهیزات نظامی بعد از نیمه‌شب به‌سوی عراق روانه شدند.^(۱۱)

۷۵

نیروهای حزب دمکرات امروز با حمله به روستای "منصور کندی" در حوالی میان‌دوآب (۶ کیلومتری شمال غربی میان‌دوآب) ۳ تن از جمله یک پاسدار را شهید و ۶ زن و کودک را مجروح کردند.^(۱۲) در محور سردشت - بانه نیز نیروهای بسیج و ژاندارمری موفق شدند ۲۲ کیلوگرم دینامیت را که اشار مسلح غیرقانونی برای انهدام پل کلتی کار گذاشته بودند، کشف کنند.^(۱۳) یادآوری می‌شود که ۳۰ متر از این پل، در ۲۷ مردادماه با همکاری سازمان مجاهدین خلق و حزب دمکرات کردستان تخریب شده است.^(۱۴)

۷۶

در پی اقداماتی که نیروهای خودی علیه سازمان مجاهدین خلق در استان خوزستان، به خصوص شهر اهواز انجام دادند، امروز نیروهای سپاه یک خانه را که محل نگهداری تسلیحات این سازمان بود، کشف کردند. در این خانه ۳ اسلحه، ۱۶ نارنجک، ۱۵ بمب دست‌ساز، ۲۰ قالب ماده منفجره تی.ان.تی و حدود ۴۰۰ فشنگ به گونه‌ای ماهرانه در یخچال، کمد بچه و اجاق گاز جاسازی شده بود.^(۱۵)

۷۷

امروز، حکم اعدام ۵ تن از کادرهای نظامی سازمان مجاهدین خلق و گروه اشرف دهقان در بابل اجرا شد. قیام مسلحانه، شرکت در درگیری‌های مسلحانه بابل، کمک مالی به سازمان، تهیه مواد منفجره، شرکت فعال در عضوگیری، جذب افراد و اعزام آنها به جنگل و نگهداری اسلحه، از جمله جرائم این افراد اعلام شده است.^(۱۶)

۷۸

آقای هاشمی رفسنجانی در خطبه دوم نماز جمعه امروز تهران، اقدامات سازمان مجاهدین خلق در دو سال اخیر را برشمرد. وی ابتدا به تاکتیک‌های سازمان برای کادرسازی و گذر از فاز سیاسی به فاز نظامی اشاره کرد و سپس به تشریح فعالیت‌های این سازمان در سال ۱۳۶۰ پرداخت. ایشان، حضور مردم در صحنه و رهبری قدرتمندانه امام را دو عامل اصلی شکست این سازمان معرفی کرد. وی سپس به تشریح اقدامات جمهوری اسلامی در مقابله با عملیات‌های تروریستی سازمان مجاهدین خلق پرداخت. آقای هاشمی خط مشی جدید این سازمان یعنی ترور مردم عادی را که از جمهوری اسلامی پشتیبانی می‌کنند، ناموفق و موجب وهن سازمان و نفرت بیشتر جامعه از آنها دانست. متن سخنان آقای هاشمی رفسنجانی در نماز جمعه امروز تهران به این شرح است:

«در مورد شهادت دو شخصیت عظیم جمهوری اسلامی شهید رجایی و شهید باهنر و شخصیت دیگرمان برادر عراقی ... سرنوشتشان نشان می‌دهد که آنها از ما خیلی بهتر بودند. ما هنوز زنده‌ایم و اینجا هستیم و آنها در جوار خدا و در مجلس انبیاء و ائمه و صالحین هستند و مقام آنها، بهترین سند است که از ما خیلی جلوترند. ... یک بحثی است که جوان‌ها و کسانی که احتمالاً در معرض این لغزش‌ها هستند بتوانند استفاده بکنند و آن این است که این تروریسم و به قول خودشان مبارزه مسلحانه را، ببینیم در چه شرایطی می‌تواند مفید باشد و اثر داشته باشد و در چه شرائطی برای مردم مضر واقع می‌شود. به نظر می‌رسد که در تاریخ خودمان - همین ایران که خودمان شاهد بودیم - آنچه که تا به حال تجربه، خوب روشن می‌کند و مفید است و نتیجه بخش است مبارزات مردمی است یعنی آنچه را که توده مردم و اکثریت مردم بر اساس فکری درست با حکومت مبارزه کند. آنچه که نتیجه

داده است، مشروطه اینجوری پیروز شد، مبارزات برای ملی کردن صنعت نفت و بیرون کردن شاه در مرحله‌ای که پیروز شد، آنطوری پیروز شد. مبارزات جمهوری اسلامی اینجوری پیروز شد و در مقاطع دیگر هم از این صد و چند سال را ما هر وقت می‌بینیم پیروزی‌های مقطعی هم، با هجوم مردم بوده است این یک مسئله. مسئله دیگر خوب حالا اسلحه بکار باید برده شود در مبارزات البته ما کلی نفی نمی‌کنیم، در همین مبارزات خودمان هم آن روزهای آخر که ما را در خیابان‌ها به رگبار می‌بستند مردم هم از اسلحه استفاده کردند، در یک مواردی این طور نیست که بگوئیم نه، ولی بکار بردن اسلحه آدم‌کشی موقعی است که همه شرایطش آماده باشد. من حالا بحث را ببرم آنجا که اینها هدفشان و خودشان باطل‌اند و گول خورده‌اند و اینها عامل آمریکا شده‌اند و عامل اجانب شده‌اند؛ اینها پول می‌گیرند، اینها همراه عراقند، و همه اینها را ملت ما می‌داند؛ و به فرض محال اگر یک جریان حقی هم بخواهد مبارزه کند با یک حکومتی هم که باطل است؛ امروز که این حکومت حق است و مال مردم است و برای مردم است و برای اسلام است و آنها هیچی ندارند در مقابل این حکومت عرضه کنند غیر از شعارهایی که امروز عملاً خودشان پس گرفتند و حرکت کاملاً منافقانه است، حالا اگر فرض می‌کردیم که یک کسی هم بود و یک حرکت حقی هم داشت و این حکومت هم ناحق بود آیا ببینید تروریسم با این شیوه می‌تواند مفید باشد یا نه آیا سودی برده‌اند؟ حتی خودمان آن روزی که مبارزه مردم بود و جمهوری اسلامی بود، نهضت اسلامی بود امام و روحانیت بود در یک مورد، اولین باری که بعد از پانزده خرداد دست به یک ترور زدیم نتیجه‌اش این شد که هیئت‌های مؤتلفه که در سطح کشور همه جا حرکت می‌کردند از میدان رفتند که رفتند یعنی بعد از آن تروری که انجام شد، نتوانستیم جان بدهیم به هیئت‌های مؤتلفه، آقایان که دستشان در کار است خودشان می‌توانند ببینند. رژیم بهانه خوبی دستش آمد و به مأمورینش میدان داد و آنها هم با نهایت قساوت افتادند به جان نیروهای مؤتلفه و روحانیت و کشف کردند سازمان را و به کلی متلاشی کردند، که [فقط] متفرقه‌هایشان به صورت‌های مختلف کار می‌کردند. تجربه خودمان در عمل بود و از آن به بعد هم، آقایانی که به نام حرکت مسلحانه آمدند میدان، همه‌شان و آنهایی که حسن نیت داشتند و خوب بودند و آنهایی که چپی بودند و دین نداشتند و خودشان می‌دانند که در سال ۵۴ در زندان چه خبر بود؛ سال ۵۴ این رهبران منافقین و همه آنهایی که بودند و بریده بودند و در مقابل مأموران و استوارهای زندان ذلیل بودند؛ و ما وضع آنها را در زندان می‌دیدیم و این مردم بودند که آمدند در خیابان‌ها و دستور امام به مردم و تظاهرات و راهپیمایی‌ها، و آن هجوم مردمی بود که آنها را وادار کرد که صلیب سرخ آوردند در زندان و یک قدری رفاه دادند و بعد هم یک حرکتی آمد و تند و تند ندامت‌نامه می‌نوشتند و از زندان می‌آمدند بیرون همان‌هایی که مدعی

حرکت مسلحانه [بودند] ما در تاریخ انقلاب خودمان و یک تجربه‌ای است برای دیگران و می‌تواند برای دنیا الگو باشد. ... حالا ببینیم آقایانی که علیه جمهوری اسلامی در یک دوره‌ای دست به افشاگری زده بودند به خیال خودشان، و با صحنه‌سازی‌ها برنامه آنها این بود - چون ما با الفبای اینها آشنا بودیم و با اینها کار طولانی داشتیم - ایجاد کینه انقلابی در افرادشان، این جز اصول حرکت مسلحانه است یعنی صحنه‌سازی، یعنی یکی کتک بخورد، یکی فحش بشنود، یکی به میدان برود، یکی در روزنامه فروشی با او دعوايش بشود و امثال اینها، صحنه درست بکنند تا اینکه افرادشان نسبت به دولت و مأمورین دولت و پاسدار و پلیس کینه انقلابی پیدا بکنند، کینه هم نمی‌خواهند بگویند، کینه انقلابی که گفتیم مقدس می‌شود. کینه که پیدا کردند حاضر می‌شوند بزنند و بکشند، منفجر کنند و رحم نکنند و این حرکتی بود که آقایان در یکی دو سال اول کردند و کینه انقلابی را در بچه‌ها خوب محکم کردند و کارشان را شروع کردند. البته در کارشان به جمهوری اسلامی خسارت وارد کردند، منتها وضع جمهوری اسلامی طوری است که این خسارت‌ها را ترمیم می‌کند و جایش چیزهای دیگری ایجاد می‌کند. آن روزهایی که مثل پارسال ما ظرف مدت کوتاهی شخصیت‌هایی مثل شهید بزرگوار بهشتی و شهید رجایی و شهید باهنر و محمد منتظری و آن هفتاد و دو تن شهید مرکز حزب جمهوری اسلامی و بعد شهید قدوسی، شهید هاشمی‌نژاد و شهدای دیگری که من ممکن است اسمشان الان یادم نیست؛ و آن شخصیت‌ها و قبلش شهید مطهری استاد عظیم‌الشأن، شهید عراقی از استوانه‌های انقلاب بود و شهید مفتاح و کسان دیگر که خانواده شهدا از من گله نکنند البته ممکن است همه آنها یادم نیاید. ما آنروزهایی که اینها را همین جوری از دست می‌دادیم و اینها محصول این سی سال تحصیل و زندان و اینها بودند و خدا می‌داند بر ما چه می‌گذشت. بنده خودم به عنوان یکی از این افرادی که مثل پارسال نزدیکترین همکارانمان را که از سال چهل با آنها در سنگر شب و روز با هم بودیم و راز یکدیگر را می‌دانستیم یکدفعه اینجوری از دست داده بودم، ... خدا را شاهد می‌گیرم در همین حالات که خیلی می‌تواند شکننده باشد من در همین حالات، بنده و کسانی که با هم کار می‌کردیم من تنها نبودم، ما احساس می‌کردیم نیرومندتر از زمانی هستیم که این آقایان در کنارمان هستند. احساس می‌کردیم و وقتی که خدمت امام می‌رسیدیم آن روح عظیم به ما القا می‌شد و وقتی که می‌آمدیم و آن تظاهرات را می‌دیدیم و آن گریه‌ها را می‌دیدیم و آن تکبیرها را می‌دیدیم و این تابوت‌های بالای دست شما را می‌دیدیم که نمی‌خواهید اینها را زمین بگذارید و به خاک تحویل بدهید، اینها را می‌دیدیم آنچه را که در ذهن فکر می‌کردیم ملموس و مشهود می‌دیدیم و احساس می‌کردیم ماها هیچی نیستیم. ... و اینها مردمند و امام است و جریان، کار خودش را دارد می‌کند. ما همیشه در دنیا، آرزوی‌مان این بود که روزی در این مملکت جمهوری اسلامی

رئیس مجلس در خطبه دوم نماز جمعه امروز تهران:
اگر مردم با آدم نباشند در یک محیط آزاد نمی‌شود حکومت کرد، به زور باید حکومت کرد. اشتباه منافقین این بود که افکار مردم را با خودشان می‌دانستند.

باشد و ما دیگر هیچی نمی‌خواهیم. ... الآن هر کدامان بمیریم راحت سرمان را می‌گذاریم روی زمین و راضی هستیم. یعنی فکر می‌کنیم که رسیدیم به آنچه که می‌خواستیم، ما نمی‌خواستیم حاکم باشیم، ما می‌خواستیم اسلام حاکم بشود و اسلام حاکم شد آنچه را که ما فکر می‌کردیم به عنوان یک ضرورت و هدف و راه مهم، این رسیده بود. حالا ببینیم تروریست‌ها و منافقین چه بدست آورده‌اند. آنها در زمینه فقدان نیروی مردمی و تعارض با مردم و خواسته آنها، هر چه هم تلاش بکنند از مردم دورتر می‌شوند، چی به دستشان آمده؟ امروز یک مشت بچه را فرستاده‌اند توی زندان‌ها، البته ما فرستاده‌ایم، ولی آنها

واسطه بودند. ما که نمی‌توانستیم [اجازه بدهیم] این گرگ‌ها توی مردم باشند و هر چه می‌خواهند بکنند، این که نمی‌شد و مردم را همین‌جور که دارید می‌بینید می‌روند توی مغازه یک حزب‌اللهی را پیدا می‌کنند، می‌روند ماست بخرند، شیشه ماست را از دستش می‌گیرند و یک گلوله هم توی مغزش می‌زنند، این آدم را ما بگذاریم بیرون باشد؟ این که نمی‌شود، اینها با این وضعی که دارند هر چه آدم داشتند به خیال خودشان - که ناآدم بودند اینها - همه توی زندان رفته‌اند و یک عده‌ای‌شان توی درگیری‌ها کشته شده‌اند و یک عده‌شان اعدام شده‌اند و یک عده‌شان هم توی زندان منتظر اعدام هستند و یک عده هم باید در زندان بپوسند، چون تعصب آنها را گرفته و آدم نمی‌شوند و انشاءالله یک عده‌ای‌شان هم آدم بشوند و بیرون بیایند. اینها محصولشان این است. رهبرانشان به گدایی افتاده‌اند. ما اطلاعاتی داریم که آنها پول از کجاها می‌گیرند و چه جوری هم خرج می‌کنند.

این وضعی که برای اینها پیش آمده به علت اشتباه بزرگی است که کرده‌اند. این تحلیلی که من می‌کنم، آنها هم می‌دانند. یعنی آنها هم قبول دارند که به دلیل زمینه نداشتن افکار عمومی، حرکت مسلحانه به جایی نمی‌رسد. این را قبول دارند، اما اینها اشتباهشان این بود که خیال می‌کردند مردم طرفدار آنها هستند. بنی‌صدر در شورای انقلاب با صراحت به خود ما گفت، شاید توی مذاکرات شورای انقلاب ثبت شده باشد، گفت ما فرستادیم آمارگیری کردند در مدرسه‌ها، در خیابان‌ها، در کارخانه‌ها و امروز امام ۴۴٪ توی مردم رأی دارد و

من ۵۶٪ یعنی ایشان معتقد بود که این جور هست. تازه این هنوز اوج نگرفته بود، یک وقتی گفت حالا بیشتر شده، یعنی خودش مثلاً در ۲ - ۳ ماه بعدش گفت که آن موقع این جور بود و حالا بیشتر شده، این آمارگیری را کی می کرد؟ آن مؤسسه آمارگیری بنی صدر مال منافقین بود. اینها می رفتند و آمار می گرفتند. یعنی همین حالا هم اشخاص با آن کانال های ارتباطی خودشان آمار می گیرند. از این سران نهضت آزادی یک وقتی یکی شان به من می گفت که امروز اگر رای آزادی باشد ما مثلاً ۷۰٪ - ۸۰٪ رای می آوریم. می گفت من رفتم فلان شهر، برای من اینقدر جمعیت جمع شده و آقای مثلاً فلان (آیت الله مدنی) آمده و برای ایشان مثلاً این مقدار ... آن روز که بعد از آن حادثه شوم ۱۴ اسفند خدمت امام رفتیم، امام این حرف را به بنی صدر با صراحت فرمودند که خیال نکن تو رای داری، چون متکی شد در حضور امام به آرای مردم، امام فرمودند، آنهایی که به تو رای دادند همان ۴۰۰ - ۵۰۰ هزار نفرند، اگر مواضع مشخص بشود، آن عده هستند. آنها بهائی ها، توده ای ها، کمونیست ها هستند (البته توی کمونیست ها هم به این ها رای نمی دادند، آنها هم برای خودشان یک چیز دیگری داشتند) آنها سرمایه دارها، ساواکی ها، تصفیه شده ها، اهالی فحشا و قمار و اینطور چیزها هستند و رقم نسبتاً درشتی هم هستند، اینها هستند که به تو رای می دهند. تو وقتی که می خواستی رئیس جمهور بشوی اول آمدی به عنوان رئیس دارائی گفتی من ربا را تحریم کردم و افکار همه مردم را به نفع خودت تحریک کردی، خب آقای که یک دفعه ربا، این بلا را از جامعه برداشته بدین دلیل خیلی جا پیدا می کند، نه به دلیل تو. رفتی توی خانه امام و بیرون آمدی، آنجا گفتی من خودم را کاندید می کنم، یعنی امام مرا کاندید کرده برای این کار یک عده مردم به تو رای دادند. روحانیت یک عده از تو حمایت کردند و آنجور شد. این خیال می کرد که مال او هست. یعنی در اصل این تحلیل را همه قبول دارند که اگر مردم با آدم نباشند در یک محیط آزاد نمی شود حکومت کرد، به زور باید حکومت کرد، این را قبول داشتند، ولی اشتباهشان این بود که افکار مردم را با خودشان می دانستند و هنوز هم این طوری هستند و این از چیزهای بسیار بد و اشتباهاتی است که اینها را توی این چاه عمیق انداخته. مردم چیز دیگری هستند، ما تحلیل مان توی این انقلاب [این است]، همیشه من گفته ام و امام قبل از ما فرموده اند و شماها می دانید که این انقلاب اصلاً موتورش اسلام است. اصلاً امام چرا اینقدر محبوبند، برای اینکه امام مسلمان خوبی است. نعوذ بالله، نعوذ بالله اگر مردم از امام یک لغزش دینی ببینند، همین مردمی که خاک پای امام را توتیای چشمشان می کنند، اگر یک روز لغزش دینی ببینند مردم این [طوری] دیگر نیستند؛ ماها را اگر مردم ببینند که مسلمان نیستیم و یا متعبد نیستیم، همه این احساسات تبدیل به بغض می شود. اصلاً آن چیزی که مردم را حرکت می دهد این است. امروز در دنیا دین عامل حرکت است و این را باید به مغز اینها فهماند.

توی ایران الان این است، در دنیا الان این است ... به هر حال آنکه جامعه را اینجور آزاد و آباد کرد و به حرکت درآورد، دین بود و آن چیزی که زنجیر به پای بعضی از مردم شده و آن چیزی که یک عده را گمراه کرد و آن چیزی که از قافله جدا کرد، یک عده‌ای را او فرستاد به دریوزگی در پاریس و آمریکا و لندن و اطراف دنیا و عراق و گدایی از عربستان سعودی و این‌طور چیزها، این الحاد کفر و مارکسیسم بود و تحلیل‌های مادی بود، بخشی از جوان‌های ما را آن جوری کشاند و منافق کرد و به این حالت درآورد. تروریسم در این محیط چی می‌خواهد به دست آورد؟ توی این مردم چی می‌خواهد به دست آورد؟ خب فرض می‌کنیم حالا که دیگر گذشت الحمدلله خُرد شدند. حالا فرض می‌کنیم که همه این مردم، علما، امام جمعه‌ها، و نمایندگان مجلس و وزرا کشته بشوند. این مردم جای آنها، فوری [کسی را] نصب می‌کنند. دیگر با مردم چی؟ شما می‌خواهید بیایید بر این مردم حکومت کنید، ما همان حرفی که آن روز به کودتاچی‌های نوژه گفتیم به اینها هم می‌گوییم، امام به آنها فرمود که خب شما با هواپیما می‌آمدید بمباران می‌کردید، بالاخره می‌خواستید بیائید روی زمین حکومت کنید پائین که می‌آمدید مردم شما را می‌گرفتند و می‌کشتند. ... دیدید که مردم با شما چه کار می‌کنند، اینکه ترور در شرایطی که در افکار عامه نیست آنهم تروری که افکار عامه را دور بکنند از انسان‌ها نتیجه معکوس دارد که این تجربه خیلی خوب شد برای تاریخ دنیا و باعث یأس و سرخوردگی بسیاری از یاغیان علیه حکومت‌های حق شده، مثل مجاهدین خلق که به حق منافقین بودند و اسم جالبی است، نیروی عظیمی درست کرده بودند، چقدر بچه‌ها را فریفته بودند، چقدر خانه‌های تیمی درست کرده بودند، این خانه‌های تیمی که تا به حال ما از اینها گرفته‌ایم خودش به اندازه یک شهر است. این اسلحه‌هایی که ما از اینها گرفته‌ایم، به اندازه چند لشکر چریک می‌شود اینها را مجهز کرد. این آدم‌هایی که توی زندان هستند و اینهایی که کشته شده‌اند، اینها می‌توانند چه نیرویی باشند. اینها چه غلطی کردند در این مدت؟ غیر از اینکه چند عامل نفوذی‌شان، خب عامل نفوذی که منفجر بکند کار سختی نیست، اینکه یک عمل متهورانه و انقلابی و قهرمانی نیست، یک دزد است و در یک موقعیتی یک کلید برقی را می‌زند، اینکه چیزی نیست، اینها چه کردند؟ این همه نیرو در زمینه مردم چرا هیچ موفقیتی به دست نیاوردند؟ حالا ایده جدید دادند که نه سیاسی‌ها را اگر بکشیم فایده‌ای ندارد، اینها جایگزین دارند، بروید به بدنه نظامی ضربه بزنید! بدنه نظامی چی هست؟ خب، به کی می‌خواهید ضربه بزنید احق‌ها؟ این همه بسیجی که ما داریم، این چند میلیون آدم الان ما داریم، این حزب‌اللهی‌ها، این بسیجی‌ها که اگر یکی‌شان را هم می‌کشید، از همان فامیل ده تا جایشان می‌جوشد، شما چه ضربه‌ای می‌خواهید بزنید؟ حالا شما موفق بشوید که در این مرحله جدید هم ۳۰، ۴۰، ۵۰ تا حزب‌اللهی، کارگر، بسیجی و پاسدار را هم بزنید و به زمین

بیاندازید، این می‌شود مبارزه مسلحانه؟! این می‌شود حرکت انقلابی؟! این می‌شود راه برای حکومت؟! هر تروری که می‌کنید هزاران آدم را از دست می‌دهید، همان‌ها که با شما هستند. توجیه نمی‌توانید بکنید. آن جنایت شکنجه‌تان در تاریخ روی شما را سیاه کرده،* شما حالا هر چقدر می‌خواهید توجیه بکنید، می‌خواهید چی بگوئید؟ بنابراین ما به عیان می‌بینیم که در زمینه‌ای که افکار عمومی با حکومت باشد، تروریسم و مبارزات خشن هیچ فایده‌ای ندارد، بلکه درست معکوس است، یعنی حکومت محق می‌شود که خشونت بکند و خشونت را مردم از حکومت می‌خواهند. یعنی در یک موقعی که اگر ما یک نفر را زندان می‌کردیم، مردم می‌گفتند چرا؟ حالا که یک نفر را آزاد می‌کنیم، مردم می‌گویند چرا؟ این یک واقعیتی است، آقایان ببینید در مردم - غیر از خانواده‌های تروریست‌ها - می‌فهمند تا یکی را آزاد کردیم، می‌گویند شما چه با مردم می‌کنید. بنابراین قضیه به نظر ما مسئله روشنی است و راه مشخص است و امیدواریم که از این پند بگیرند.»^(۱۷)

۷۹

تهدیدهای عراق و بمباران تأسیسات نفتی ایران در جزیره خارک به وسیله هواپیماهای این کشور، سبب شده است شرکت‌های بیمه نرخ بیمه محموله‌های نفت خامی را که از این جزیره بارگیری می‌شوند، از یک درصد (ارزش کشتی) به سه درصد افزایش دهند. کمیته بیمه جنگی شرکت لویذ در این باره اعلام کرد که این افزایش شامل بارگیری از مناطق شرقی بندر خارک نمی‌شود و نرخ بیمه در آن منطقه همچنان ۰/۲۵ درصد از ارزش محموله است.^(۱۸)

در همین حال رسانه‌های خبری امریکا به تفسیر حملات عراق به خارک پرداختند و تأثیرات این حملات را بر بازار جهانی نفت ارزیابی کردند. دفتر خبرگزاری جمهوری اسلامی در واشنگتن در این باره گزارش داد: «حملات هوایی عراق به جزیره خارک - که ۷۰ درصد نفت ایران از آنجا صادر می‌شود - افزایش یافته است. اگرچه مشخص نیست که آیا آن گونه که عراق ادعا می‌کند، صدماتی بر این تأسیسات نفتی وارد آمده است یا خیر، اما مقامات امریکایی و منابع مطلع در صنعت نفت گفتند که این حملات، تنها تانکرهای نفتی را از جزیره دور نگه داشته است. نشریه "وال استریت ژورنال" می‌نویسد: دلان نفتی می‌گویند قیمت نفت در بازار آزاد افزایش یافته و فعلاً قیمت‌ها تا ۲۵ سنت بالا رفته است. ... یک تحلیلگر نفتی در روزنامه نیویورک تایمز گفت: اگر عراق در این کار [بمباران تأسیسات نفتی ایران در جزیره خارک] پیروز شود، در قیمت نفت تأثیر خواهد داشت و به سیاست کمپانی‌های نفتی در استفاده از ذخایرشان به جای خرید نفت، خاتمه خواهد داد. چند

متخصص خاورمیانه در دولت امریکا گفتند که انتظار دارند که ایران به یک عکس‌العمل فوری دست بزند. ... تهران تهدید کرده است که تنگه هرمز را مسدود خواهد کرد.^(۱۹)

مجله فرانسوی ژون آفریک نیز درباره جنگ عراق و ایران نوشت: «صدام بسیار مایل بود که کنفرانس غیرمتعهدها در بغداد برگزار شود، حال که این مسئله منتفی شده و چیز قابل ارزشی در اختیار ندارد که از دست دادنش برایش اهمیت داشته باشد، در نتیجه، وی تصمیم گرفته است، جنگ را در ابعاد بین‌المللی وسعت دهد و آن را در خلیج فارس توسعه دهد.» نویسنده مقاله، در ادامه می‌نویسد: «هدف صدام، ایجاد نگرانی و در نهایت، کشاندن پای کشورهای عربی خلیج فارس به این جنگ است و امیدوار است که از طریق آنها، پای ابرقدرت‌ها به خصوص امریکا برای محافظت از آنها به میان کشیده شود. ... در خصوص اظهارات مسئولین عراق مبنی بر هدف قرار دادن مرکز مهم و حیاتی ایران دلایل زیر بیان شده است:

- ۱- با قطع درآمد نفت، ایران در تهیه آذوقه و تسلیحات با مشکلات روبه‌رو خواهد شد.
- ۲- این‌گونه عملیات به خاطر آن است که ایران نیز به عنوان جوابگویی با دست زدن به عملیات مشابه (به خصوص غیرنظامی) باعث تحریک و به پا خاستن احساسات عمومی مردم عراق بر ضد قوای ایران شود.^(۲۰)

۸۰

استحکام اقتصاد ایران در اوضاع جنگی، پیام اصلی مقاله‌ای است که در نشریه المجله چاپ لندن نوشته شده است. آمادگی ایران برای پرداخت خسارت‌های احتمالی به آن دسته از شرکت‌ها و بانک‌های خارجی که بر اثر وقوع انقلاب خسارت دیده‌اند، افزایش خرید نفت کمپانی‌های ژاپنی از ایران، تمایل ایران برای همکاری اقتصادی با چین و دلگرمی بازرگانان غربی برای افزایش مبادلات با ایران؛ اهم مطالبی است که نشریه المجله، به آنها پرداخته است. بخش‌هایی از مقاله چنین است:

«دود ناشی از درگیری‌های اطراف شهر بصره، موجب پوشش بر برخی از جریانات مهم داخلی ایران شد. ماه آینده تهران به بانک‌های خارجی - که آنها را در ماه ژوئن ۱۹۷۹ ملی اعلام کرده بود - غرامت خواهد پرداخت. بانک مرکزی ایران از بانک‌هایی که بستانکارند درخواست کرده بود تا تاریخ ۲۱ ژوئن گذشته، مبلغ طلب‌های خود را ارائه دهند. تمام بانک‌ها به این درخواست جواب مثبت دادند و حتی بعضی از آنها، مانند بانک "چیس منهن" امریکا، نمایندگان خود را جهت مذاکره به تهران فرستادند. ... البته این امر فقط به بانک‌ها مربوط نمی‌شود، بلکه به شرکت‌هایی که در ایران کار می‌کردند و هنوز مسائلی در رابطه با درخواست غرامت در آنجا دارند نیز مربوط می‌شود. [نکته قابل اهمیت] تأکید و تکیه بیشتر روی شرکت‌های امریکایی است و این شاید به خاطر این باشد که امریکایی‌ها در

ایران بر همه چیز چنگ زده بودند. [پرداخت] غرامت‌ها، تنها پدیده‌ای جهت بهبود روابط ایران و غرب نبود. برای مثال در ماه گذشته ۱۳ کمپانی نفتی ژاپن خرید روزانه خود را از نفت ایران به نسبت ۶۷ هزار بشکه افزایش داده‌اند و بر این اساس، خرید ژاپن تقریباً به ۲۴۷ هزار بشکه در روز می‌رسد، درحالی‌که دو ماه قبل، این میزان ۱۸۰ هزار بشکه بوده است. مقامات ایرانی در قراردادهای اخیر خود که با شرکت‌های ژاپنی منعقد ساختند، تسهیلات قابل ملاحظه‌ای قائل شدند، به‌نحوی که هر سه ماه یکبار این قرارداد مورد بررسی قرار می‌گیرد. همچنین این شرکت‌ها خواهند توانست بر اساس موافقت دولت ایران، نفت ایرانی را به مشتریان دیگری بفروشند. نشانه‌ها مبنی بر تجدیدنظر در مناسبات با دولت‌های خارجی فراوان است. برای مثال، در نیمه‌ماه گذشته شاهد دیدار اولین هیئت ایرانی از چین بودیم. اهمیت این دیدار در این است که پکن در زمان شاه روابط خوبی با ایران داشته ولی در مدتی که از انقلاب ایران گذشته است، روابط سردی با حکومت [امام] خمینی داشته است. تمام این دلایل، بازرگانان غربی را به ازسرگیری مجدد فعالیت سابقشان در تهران خوش بین ساخت و به همین خاطر چمدان‌های خود را آماده کردند، زیرا معتقدند تهران جهت تأمین خواسته‌ها و به راه انداختن کارهای داخلی خود، خواهان تجدیدنظر در روابط با غرب می‌باشد، زیرا قراردادهائی را که [تا کنون] با کشورهای شرقی و روبه‌رشد - که اخیراً دروازه‌هایشان را به روی ایران باز کرده‌اند منعقد شده است - نمی‌تواند نیاز این کشور را تأمین کند. در ارتباط با اهمیتی که غرب برای عقد قرارداد با ایران قائل است، شایع شده که پاریس در فکر تعیین سفیر جدیدی در تهران است تا جای سفیر سابق خود را که یک سال پیش تهران را ترک کرده بود، بگیرد. همچنین، اتاق بازرگانی و صنعتی انگلیس، سمیناری در تاریخ ۱۳ اکتبر آینده پیرامون فرصت مجدد بازرگانان غربی در ایران برگزار می‌کند. در این اثنا روزنامه‌های غربی شروع به چاپ آگهی‌های تبلیغی مختلفی درباره‌ی قالی ایران کرده‌اند و همچنین تسهیلاتی را که بعضی از شرکت‌ها جهت انتقال سودها به خارج از ایران ایجاد کرده‌اند، [منعکس ساخته‌اند]. در چنین شرایطی به نظر می‌رسد همگی آماده‌اند تا مجدداً وارد بازار بزرگ [ایران] شوند.»^(۲۱)

۸۱

وزارت امور خارجه‌ی آلمان اعلام کرد که حکم اخراج پنج دانشجوی ایرانی صادر شد. این پنج تن از جمله ۸۱ دانشجویان ایرانی‌اند که در تظاهرات اردیبهشت‌ماه شرکت داشته‌اند. این تظاهرات به طرفداری از جمهوری اسلامی برگزار شده بود. در این تظاهرات، پلیس آلمان به طرفداری از گروه‌های مخالف جمهوری اسلامی (نظیر سازمان مجاهدین خلق)، دانشجویان ایرانی را مورد ضرب و شتم قرار داد. پلیس آلمان ۸۱ تن از این دانشجویان را تا کنون بازداشت کرده است.^(۲۲)

رادیو "بادن بادن" آلمان در گزارشی دربارهٔ اخراج پنج دانشجوی مسلمان ایرانی از آلمان، ادعا کرد که قائم‌مقام وزارت امور خارجهٔ ایران (احمد عزیزی) در دیدار دوشنبهٔ گذشتهٔ خود با مقام‌های آلمان، پذیرفته است که ایران دیگر با اخراج دانشجویان خود از آلمان مخالفت کلی نداشته باشد. طبق این گزارش، در این دیدار همچنین تصمیم گرفته شده است که همهٔ ۸۱ دانشجوی دستگیرشده اخراج نشوند. رادیو آلمان سپس افزود: «نرمش تهران در این مورد، می‌تواند از تمایل اقتصادی ایران به آلمان ناشی شده باشد، چون تقریباً هم‌زمان با اخراج این دانشجویان، اعلام شد که این کشور به آلمان سفارش ساخت چهار توربین برق در تبریز را داده است.»^(۲۳)

۸۲

نمایندگان هلال احمر سوریه و جمهوری عربی صحرا و نیز کاردار کویت در تهران، امروز از اقامتگاه اسیران عراقی، در اردوگاه نیروی هوایی ایران بازدید کردند. در این دیدار دوساعته، اسیران عراقی با سردادن تکبیر و شعار نه شرقی، نه غربی، جمهوری اسلامی از این هیئت استقبال کردند و در گفت‌وگوی رودررو با آنان از رفتار ایرانیان و امکانات رفاهی موجود در اردوگاه اظهار رضایت کردند. تعدادی از اسیران که از سه روز پیش روزهٔ سیاسی گرفته‌اند در گفت‌وگو با اعضای این هیئت، هدف از این اقدام خود را درخواست از جمهوری اسلامی برای شرکت در جنگ در برابر حکومت عراق و یا مشارکت در امر بازسازی شهرهای ویران‌شدهٔ ایران اعلام کردند و افزودند که به اقدامات خود تا زمانی که مقامات ایرانی خواسته‌هایشان را نپذیرند، ادامه خواهند داد.^(۲۴)

۸۳

خبرگزاری جمهوری اسلامی گزارش داد که عامل سوءقصد به جان کاردار سفارت امارات عربی متحده در کویت، اعتراف کرد که به دستور حکومت عراق مأمور اجرای این کار شده است. به گزارش این خبرگزاری، به دنبال تحقیقات فوق‌العاده‌ای که زیر نظر ولیعهد کویت، از عامل ترور به عمل آمد، وی اعتراف کرده که مستقیماً به دستور حکومت عراق مأمور اجرای این کار بوده است. وی دلیل سوءقصد به جان کاردار امارات را طرفداری امارات عربی متحده از مواضع جمهوری اسلامی ایران ذکر کرده است.^(۲۵)

منابع و مأخذ روزشمار ۱۳۶۱/۶/۵

- ۱- سند شماره ۱۶۷۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: وزارت کشور، استانداری ایلام و پشتکوه، ۱۳۶۱/۶/۵، ص ۱؛ و روزنامه کیهان، ۱۳۶۱/۶/۶، ص ۲.
- ۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش‌های ویژه"، شماره ۱۶۱، ۱۳۶۱/۶/۶، ص ۱، رادیو صوت‌الجماهیر، ۱۳۶۱/۶/۵؛ و- واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن "رادیوهای بیگانه"، ۱۳۶۱/۶/۶، صص ۱ و ۲، رادیو بغداد، ۱۳۶۱/۶/۵.
- ۳- واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن "رادیوهای بیگانه"، ۱۳۶۱/۶/۶، ص ۳ صدای امریکا، ۱۳۶۱/۶/۵.
- ۴- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش‌های ویژه"، شماره ۱۶۲، ۱۳۶۱/۶/۷، ص ۱۹، رادیو لندن، ۱۳۶۱/۶/۶.
- ۵- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش‌های ویژه"، شماره ۱۶۱، ۱۳۶۱/۶/۶، ص ۲، نیکوزیا - خبرگزاری آسوشیتدپرس ۱۳۶۱/۶/۵.
- ۶- همان، ص ۵، خبرگزاری فرانسه ۱۳۶۱/۶/۵.
- ۷- روزنامه صبح آزادگان، ۱۳۶۱/۶/۷، ص ۲، خارک - خبرگزاری جمهوری اسلامی.
- ۸- مأخذ ۴، ص ۱۶، لندن - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۶/۶.
- ۹- روزنامه کیهان، ۱۳۶۱/۶/۶، ص ۲، اطلاعاتیه شماره ۱۰۲۹ ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران.
- ۱۰- سند شماره ۱۶۹۴۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه‌ای اطلاعاتی قرارگاه عملیاتی قدس (رکن ۲)، شماره ۶۸۷، ۱۳۶۱/۶/۲۱، ص ۲، و- سند شماره ۰۱۶۸۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه‌ای اطلاعاتی، ستاد مشترک ارتش، اداره دوم، فرماندهی اطلاعات، شماره ۱۶۳ - ۱۴۸، ۱۳۶۱/۶/۸، ص ۱۲.
- ۱۱- مأخذ ۵، ص ۲، کویت - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۶/۵.
- ۱۲- سند شماره ۷۲۰۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۵ (تبریز)، به فرماندهی کل (مرکز)، ۱۳۶۱/۶/۷.
- ۱۳- سند شماره ۷۲۰۳۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا ۳ (مرکز فرماندهی)، به زاجا، ۱۳۶۱/۶/۶.
- ۱۴- سند شماره ۱۶۷۱۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه‌ای اطلاعاتی، مرکز فرماندهی، شماره ۳۰۴، ۱۳۶۱/۵/۲۹، ص ۲؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش‌های ویژه"، شماره ۱۵۳، ۱۳۶۱/۵/۲۹، ص ۸، ارومیه - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۵/۲۸.
- ۱۵- مأخذ ۹، ص ۱۴.
- ۱۶- مأخذ ۹، ص ۲.
- ۱۷- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۶/۶، صص ۱۰ و ۴.
- ۱۸- مأخذ ۵، ص ۱۱، لندن - خبرگزاری رویتر، ۱۳۶۱/۶/۵.
- ۱۹- همان، ص ۶ و ۷، واشنگتن - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۶/۵.
- ۲۰- همان، ص ۳، پاریس - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۶/۵.
- ۲۱- اداره کل مطبوعات و رسانه‌های خارجی وزارت ارشاد اسلامی، نشریه "بررسی مطبوعات جهان"، شماره ۲۴۴، ۱۳۶۱/۷/۱۱، نشریه المجله، چاپ انگلستان، ۲۷ اوت ۱۹۸۲ (۱۳۶۱/۶/۵).
- ۲۲- روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۱/۶/۶، ص ۳؛ و- روزنامه کیهان، ۱۳۶۱/۶/۴، ص ۲۰.
- ۲۳- مأخذ ۵، ص ۱۲، بن - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۶/۵.
- ۲۴- مأخذ ۱۷، ص ۲.
- ۲۵- مأخذ ۱۷، ص ۳، خبرگزاری جمهوری اسلامی.